
POLITYKA SUROWCOWA PAŃSTWA

PROJEKT

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW POLITYKI SUROWCOWEJ
PAŃSTWA

MIĘDZYRESORTOWY ZESPÓŁ
DO SPRAW POLITYKI SUROWCOWEJ
PAŃSTWA

FILAR 1.

Ocena zapotrzebowania krajowego na surowce mineralne

(materiał informacyjny)

Pierwszy z 9 filarów, na których opiera się *Projekt Polityki Surowcowej Państwa (PSP)*, dotyczy kwestii zapotrzebowania i obejmuje:

1. ocenę obecnych i przyszłych potrzeb surowcowych gospodarki krajowej (przemysłu, w tym m.in. chemicznego i obronnego; budownictwa; rolnictwa);
2. wyznaczenie surowców strategicznych, kluczowych i krytycznych dla polskiej gospodarki;
3. określenie przepływów materiałowych surowców kluczowych i strategicznych dla polskiej gospodarki (wydobycie, produkcja ze źródeł pierwotnych, import, eksport, zużycie, odzysk ze źródeł wtórnych, zagospodarowanie odpadów wydobywczych, produkcyjnych i poamortyzacyjnych, magazynowanie rezerw);
4. wykorzystanie potencjału geologicznego do bezzbiornikowego magazynowania substancji;
5. identyfikację potencjalnych obszarów niszowych rynku surowcowego, które mogą przynieść wymierne korzyści dla polskiej gospodarki.

Ocena zapotrzebowania krajowego na surowce mineralne jest niezbędna do określenia pożądanego poziomu zaspokojenia potrzeb bytowych społeczeństwa oraz funkcjonowania wielu branż przemysłu bazujących na surowcach mineralnych, dostarczających produkty na rynek wewnętrzny i na eksport. Ocena taka pozwala na

prognozowanie tendencji zmian w zapotrzebowaniu, co z kolei jest istotne dla zabezpieczenia dostaw surowców w krótko, średnio i długookresowej perspektywie czasowej.

Wiąże się to z koniecznością wyznaczenia surowców strategicznych, kluczowych i krytycznych dla polskiej gospodarki. Prawidłowa ocena zapotrzebowania na surowce ma ważne znaczenie w planowaniu poszukiwań i rozpoznawaniu złóż kopalin oraz we wprowadzaniu innowacji technologicznych w geologii, górnictwie, przetwórstwie. Wpływa też na planowanie inwestycji górniczych i jest stymulatorem działań dla intensyfikacji wykorzystania surowców ze źródeł wtórnych w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym. Stanowi również punkt wyjścia dla określenia źródeł dostaw surowców deficytowych, zarówno w aspekcie optymalizacji kierunków i wielkości importu, jak również jego struktury, czyli ustalenia jakie konkretnie asortymenty powinny być sprowadzane – np. rudy, koncentraty, czy też gotowe półprodukty lub produkty. Taka analiza powinna być oparta na kompleksowym monitoringu rynków surowcowych, inwestycji i projektów górniczych na świecie oraz na śledzeniu rozwoju nowych technologii.

Ocena zapotrzebowania na surowce jest zatem punktem wyjścia do wielu działań PSP i wykazuje ściśle powiązanie z innymi filarami tej polityki. W ramach opracowań dla potrzeb PSP w Ministerstwie Środowiska i na jego zlecenie także w Państwowym Instytucie Geologicznym-PIB jest realizowany duży pakiet tematyczny obejmujący wiele z tych zagadnień.

Gospodarka naszego kraju jest oparta w znacznym stopniu na wydobyciu i przetwórstwie kopalin stanowiących własną bazę surowcową. Ten kierunek gospodarki będzie jej trzonem również w przyszłości. Jednak nowe wyzwania cywilizacyjne i potrzeba utrzymania konkurencyjności polskiej gospodarki na rynkach globalnych wymaga rozwoju nowych gałęzi przemysłu (np. przemysł elektroniczny, proekologiczne środki transportu, itp.). To z kolei rodzi konieczność rozwoju innowacyjnych technologii i jednocześnie poszerzenia spektrum surowców mineralnych, niezależnie z jakich źródeł będą one pochodzić (własne pierwotne lub wtórne, czy z importu).

Do wiodących kopalin nieenergetycznych, które będą mieć w przyszłości znaczenie dla harmonijnego rozwoju gospodarki, przemysłu i infrastruktury oraz zaspokojenia potrzeb bytowych ludności, należą: rudy miedzi i srebra, rudy cynku i ołowiu, sól kamienna, sole potasowo-magnezowe, dolomity przemysłowe, kamienie łamane i bloczne, piaski i żwiry, wapienie dla przemysłu wapienniczego i cementowego, siarka, fosforyty, magnezyty, surowce skaleniowe oraz łąki kaolinowe i kaoliny. Przemawia za tym znaczna baza zasobowa większości z nich (poza magnezytem, fosforytami, łąkami kaolinowymi i kaolinem), zarówno w złożach już udokumentowanych, jak i w obrębie zidentyfikowanych obszarów perspektywicznych. Jako surowce przyszłości, które należy uwzględnić w analizach związanych z zapotrzebowaniem i zapewnieniem podaży są m.in.: lit, ind, gal, german, REE, beryl, krzem, grafit.

Ocena zapotrzebowania na surowce jest zadaniem złożonym. Zazwyczaj dotyczy oceny stanu bieżącego. Bazuje ona na tzw. „zużyciu pozornym” (produkcja+import-eksport), co jest oceną przybliżoną i dobrą do prognozowania krótkoterminowego.

Dla ocen średnio i długoterminowych należy stosować bardziej złożone metody oparte na analizach danych rynkowych z wielu lat przy zastosowaniu specjalistycznych narzędzi (różnego rodzaju analizy trendów) z uwzględnieniem wskaźników makroekonomicznych i oceną ryzyka ocen wynikającego ze zmienności wielu elementów w czasie (zmiany technologiczne, rozwój zapotrzebowania na nowe surowce, zmiany rynkowe, geopolityczne, odkrycia nowych złóż itp.).

Znaczenie i stopień skomplikowania oceny krajowego zapotrzebowania na surowce mineralne spowodowały jej wydzielenie jako odrębnego filaru planowanej polityki surowcowej państwa.